

Filosofie en Ethiek van 'AU'

Vincent Pompe

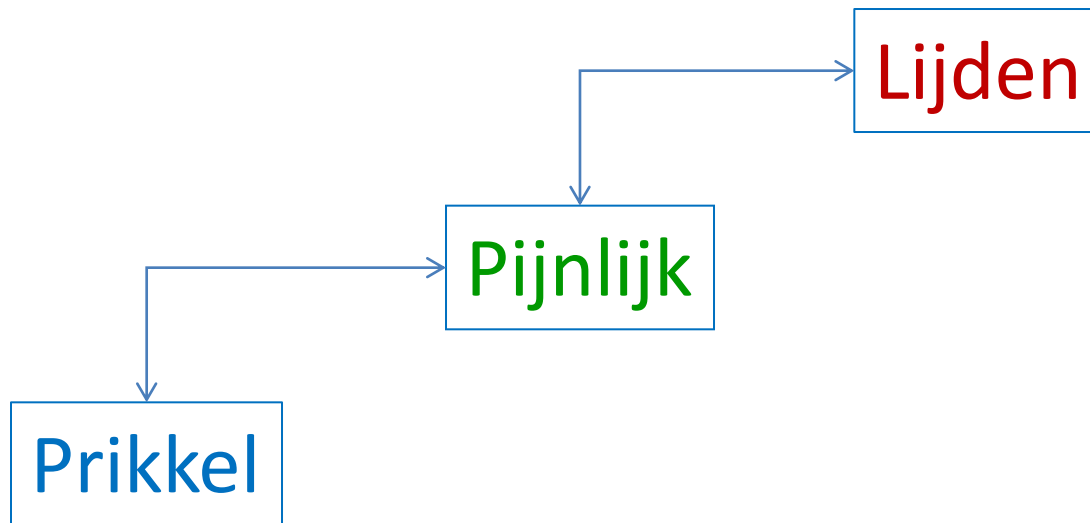
Studium Generale : 'AU!?'

De (on)zichtbaarheid van pijn bij dieren' 16 januari 2013

De Filosofie van AU

Wat is het?

Wat is pijn

Nociceptie ≠ Pijnlijk

- Pijnprikkel, waarneming van weefselbeschadiging, is nog geen pijn.

AU

Lekker

Veel Nociceptie

Maar is het pijnlijk?

Trauma als toestand

Trauma als beleving

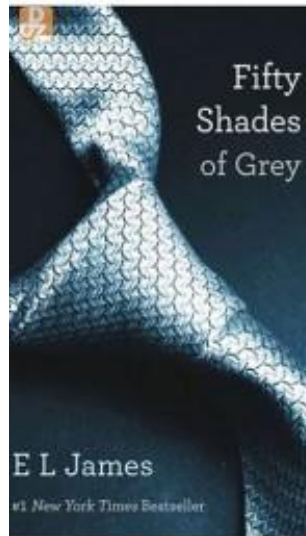
Gebeurt wat maar voelt
niets op dat moment

Pijnbeleving is mogelijk
posttraumatisch

Pijn ≠ Lijden

- Pijnlijk is nog niet het ondergaan van ellende.
- Lijden is een composities van emoties
 - Lange duur, hoge intensiteit, groot volume

Pijn: soms
als opstap voor genot

Bewustzijnsniveaus van pijn

Reflex:
lichamelijke
reactie
op prikkel

Primaire bewustzijn: besef van
de prikkel en de reactie.

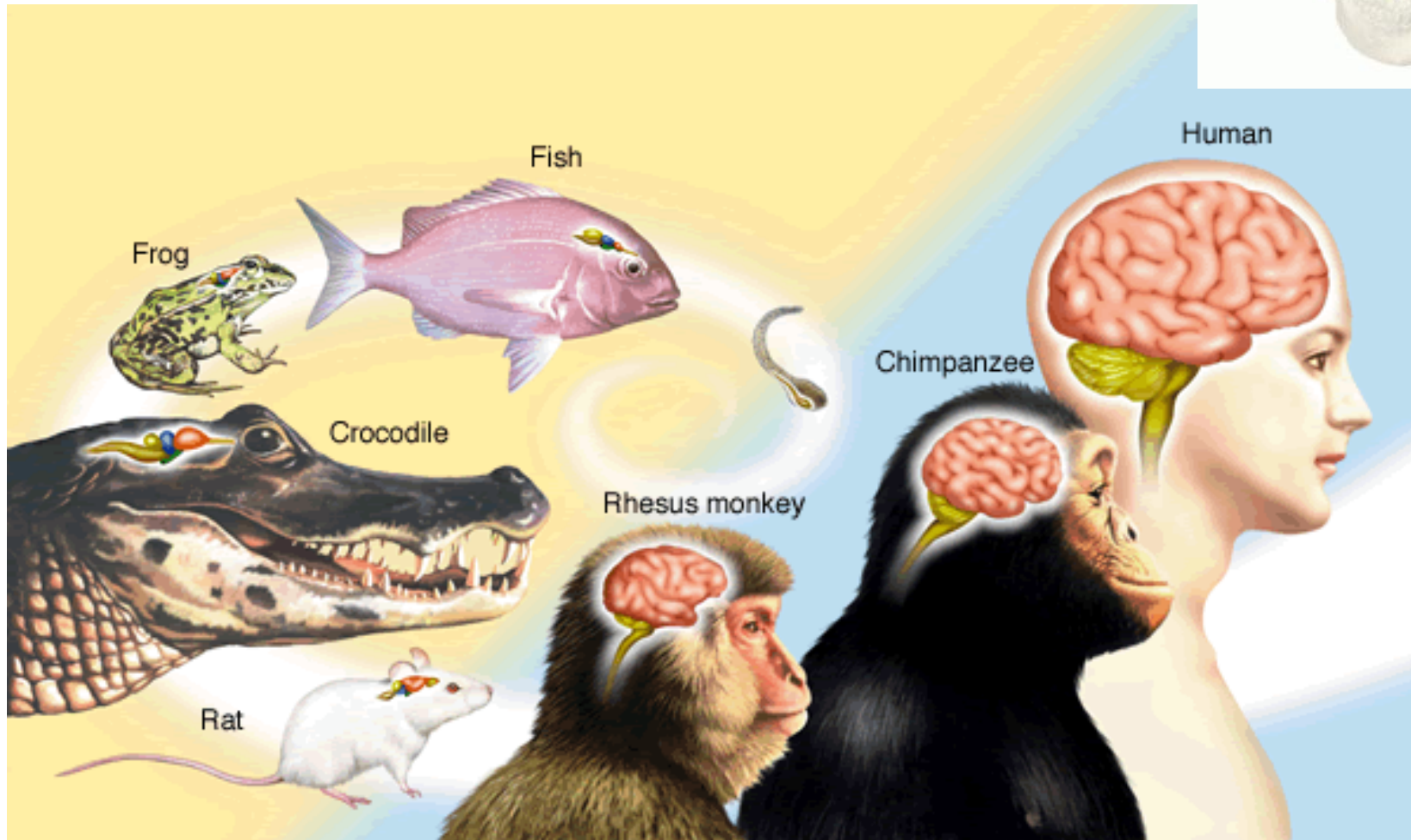
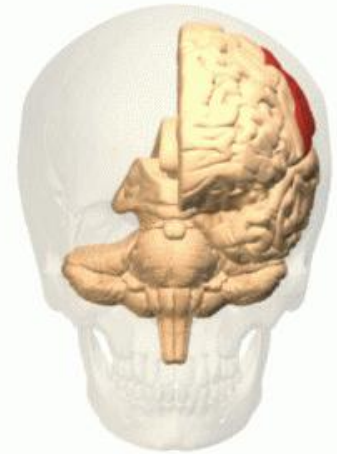
**ZO OOK MET
EMOTIES**

Lichamelijk
Primair
Hoger

Hogere bewustzijn:
cognitieve evaluatie van
de prikkel en de reactie.

Pijnbewustzijn bij dieren?

Modaliteiten van Pijn

Pijn
Prikkel Nociceptie <i>Vertebraten</i>
Pijnlijk gevoel Beleving, emotie <i>Zoogdieren</i>
Lijden Emotie-complex <i>Zoogdieren</i>

Functies
Besef Van Lichaam
Motivatie Om in actie te komen
Adaptatie Reorganiseren leefpatroon

Velden
Fysiologie Cellen en moleculen
Fenomenologie Perceptie
Existentie Lifestyle

Modaliteiten van Pijn

Bewustzijn
Geen Reflex Vertebraten
Primair Perceptie Zoogdieren
Hoger Reflectie Mens

Dimensies
Volume Klein / groot
Intensiteit Mild / hevig
Duur Kort / lang

Wetenschap
Neurologie / Neurologie
Psychologie / Ethologie
Antropologie / Dierecologie

Filosofie van AU

- Pijn verwijst naar prikkel, pijnlijk ervaring als lijden
 - Pijnbeleving kan te kort of te mild zijn voor lijden (zoogdieren)
 - Prikkel kan te eenvoudig zijn voor pijnbeleving (lagere dieren)
- Logica
 - GOED: Lijden, dus pijnlijke ervaring, dus prikkel
 - FOUT: prikkel dus pijnlijke ervaring, dus lijden
- Cerebrale verschillen tussen de diersoorten zijn groot
 - Zowel in structuur als in activiteit

Filosofie van AU

- Fysiologie (prikkel) zegt niet veel over fenomenologie (pijnervaring)
 - De stap van biologie naar (dier)psychologie is lastig
- Fenomenologie (pijnervaring) zegt slechts deels iets over existentie (lijden)
 - De stap van (dier)psychologie naar antropologie / dierecologie kan groot zijn

Kortom

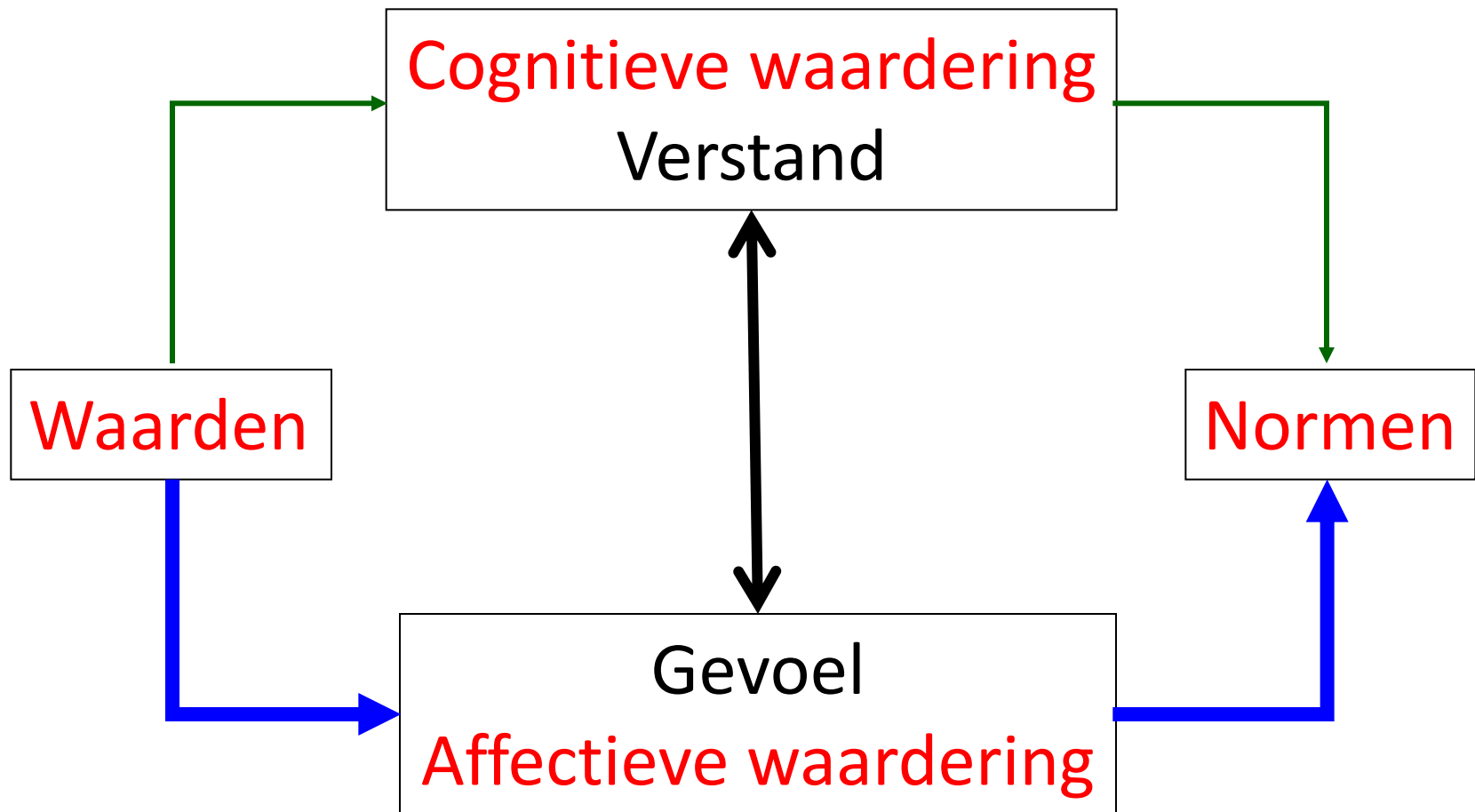
- Pijn is een heel complex iets
- Kijk hier maar eens naar
 - <http://en.wikipedia.org/wiki/Pain>
 - <http://plato.stanford.edu/entries/pain/>

De Ethiek van AU

Wat moeten we ermee?

Hoe werkt de ethiek

- Waarden zijn toestanden die we willen realiseren (*product*)
- Normen zijn gedragsregels (*proces*)
- Wij (be)oordelen meer met ons gevoel dan met ons verstand
- Dus, dierenwelzijn wordt meer bepaald door empathie dan door kennis

Ethisch principe: GEEN PIJN!!

- Maar dit principe kent wel nuances
- Lijden mag absoluut niet
- Pijnlijke ervaring alleen als er geen alternatieven zijn
- Prikkel staat nog open voor debat

Ethiek van AU

Pain	Classificatie	Ethiek / Interventie
Prikkel Nociceptie <i>Vertebraten</i>	Hoeft niet pijnlijk te zijn	Toelaatbaar Kunnen we doen
Pijnlijk gevoel Beleving, emotie <i>Zoogdieren</i>	Wil niet zeggen lijden	Wenselijk Behoren we te doen
Lijden Gestalt van emoties <i>Zoogdieren</i>	Ellende Langdurig en meervoudig	Verplicht Moeten we doen

Pijn-debat

- In een 'verstandsdebat' beter geen moralisatie en demoralisatie.
 - In 'gevoelsdebat' mag dat wel
- Moralisatie: **Prikkel dus Verplicht ingrijpen**
 - Zorgen voor meer moreel gewicht op de zaak
 - (antropomorfisme)
- Demoralisatie: **Lijden dan Toelaatbaar ingrijpen**
 - Zorgen voor minder moreel gewicht op de zaak
 - (bagatellisatie)

Moraal van AU

- Pijndebaat is gevoelig en het woord pijn kan verkeerd worden uitgelegd / gebruikt.
 - Prikkel wordt opgevat als pijnbeleving en/of pijnbeleving als lijden
- Voor professionals: dieronderzoekers en diermanagers geldt:
 - **Filosofie:** wees bewust van de complexiteit pijn
 - **Ethiek:** voorkom gevoelige miscommunicatie

Filosofie en Ethiek van 'AU'

Mijn pijnlijke dank voor uw prikkelende aanwezigheid

Vincent Pompe